

Kde jsou výsledky, kde popis zápasů? Proměna sportovních rubrik v pondělních vydáních českých deníků

Where are the results and the match recaps? Transformation of sports sections in Monday editions of Czech daily newspapers

Ondřej Trunečka

Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova

Abstrakt

Masivní rozvoj nových médií a některé další faktory ovlivňují média tradiční, tištěné noviny mezi nimi. Jejich sportovní rubriky nevyjímaje, ty možná změny – s ohledem na povahu sportu a současně například možnosti internetu – ohrožují víc než ostatní části novin. Na aktuální situaci reaguje tento článek, jenž přináší dílčí výsledky obsáhlejšího výzkumu sportovní žurnalistiky. Vymezené období let 2001 a 2015 zahrnuje rozšiřování sportovního obsahu na internetu či vznik specializovaných televizních programů. Výzkum proto sleduje, jak se v uvedených dvou letech měnily sportovní rubriky vybraných českých deníků: MF DNES, Práva, Lidových novin a Hospodářských novin. Zaměřuje se na pondělní vydání, obvykle rekapitulující bohaté víkendové dění. Z výsledků je zřejmá redukce obsahu, úbytek výsledkového aparátu či posun od zpravodajství k publicistice. Ten je patrný i v případě, kdy se sportovní obsah rozšiřuje.

Abstract

The massive development of new media has influenced the traditional media, including the printed daily newspapers. Their sports sections are likely to be affected more than other parts of print media. This article describes the on-going changes and presents the results of an extensive sports journalism research project. The years 2001 and 2015 include the expansion of sports content on the Internet and the development of specialized TV channels, therefore this study analyzes how the sports sections of chosen Czech daily newspapers, MF DNES, Právo, Lidové noviny and Hospodářské noviny, have changed. It focuses on their Monday editions, which usually summarize the rich weekend program of matches, races and other events. The study proves the reduction of sports content, results and statistics, as well as demonstrates a move from pure sports reporting to other forms. This trend is evident even in instances where sports sections have been growing.

Klíčová slova: Sportovní žurnalistika, tisk, internet, konvergence

Keywords: Sports journalism, press, internet, convergence

Tento výzkum byl podpořen z projektu SVV IKSŽ FSV UK 260 343.

ÚVOD

Výjimečné nebyly jen názvy, které v roce 2001 zastřešovaly sportovní rubriky v pondělních vydáních vybraných titulů. Deník Právo zdůrazňoval a stále ještě zdůrazňuje její postavení slovem Extra, Lidové noviny zase avizovaly Sport Speciál, od září téhož roku dokonce Sportovní noviny, jakoby svébytný titul uvnitř toho hlavního. A svým rozsahem se ostatním částem skutečně vymykal: dvanáct stran z dvaatřiceti představovalo na začátku nového století víc než třetinu veškerého

obsahu pondělního vydání. Obdobný rozsah nabízela tehdy po víkendu svým čtenářům rovněž MF DNES. A když ve stejném roce rozdělila obsah do oddělených tematických sešitů, připadl sportu vlastní.

Jenže už během zmíněného roku 2001, kdy Lidové noviny rozšířily svoji sportovní nabídku a MF DNES změnila strukturu, ovlivňovala žurnalistiku – nejen tu sportovní a nejen v tištěných médiích – řada faktorů. V období na konci 20. a na začátku 21. století, označovaném jako digitální věk (Boyle 2006, Toney, 2013 nebo Laucella, 2014) či éra konvergence (Ketterer, McGuire a Murray, 2014) a charakterizovaném nástupem Webu 2.0 (Sherwood a Nicholson, 2012 či Pedersen, 2014), se totiž sportovním fanouškům otevírají zcela nové možnosti, zejména právě díky internetu. „*Jeho dostupnost, interaktivita, rychlost a multimediální obsah spustily zásadní změnu v distribuci sportovního obsahu, jejíž výsledek nemohl nikdo předpovídat,*“ upozornil Real (2006: 183). Navíc vznikaly specializované sportovní televizní programy, nové technologie a nová média posílily i roli sportovců, klubů a institucí jako dalších tvůrců mediálního obsahu, rozšířilo se kurzové sázení či fantasy hry. Na aktuální změny v tištěných denících reaguje tento výzkum a sleduje je právě na příkladu sportovních rubrik českých tištěných placených deníků.

Sport a média tvoří podle Sekota (2006: 203) osudově pevně provázaný svazek, ze sportu se stal společenský fenomén a pro avizované zkoumání je relevantním obsahem. Současně výhody a možnosti nových médií v případě sportu výrazně převyšují média tradiční, i proto Real (2006: 183) označil internet za ideální médium pro sportovního příznivce. Zato budoucnost novin zůstává v nejlepším případě nejasná, jak poznamenal Andrews (2011: 4). Sledování průběhu očekávaných událostí, na nichž sport stojí, je nyní mnohem snadnější v různých formách, textových i vizuálních. Hodnocení a sdílení názorů či emocí, které ke sportu patří, taktéž.

A ač tento výzkum vychází zejména z konceptu střetu tradičních a nových médií, z jejich vzájemného ovlivňování a možné koexistence (Jenkins, 2006 nebo Jakubowicz, 2013), je třeba zohlednit, že podobu placených deníků a níže popsané změny mohly poznamenat i další skutečnosti. Pedersen (2014: 101–102) v této souvislosti zmiňoval hlubokou ekonomickou krizi, fragmentaci trhu nebo zastaralý obchodní model, byť tyto faktory mohou s digitální revolucí souviset nepřímo.

Nejvážnější konkurence

Ostatně není to poprvé, co se obsah sportovních rubrik v denním tisku měnil, ať už kvůli rostoucímu zájmu čtenářů nebo v důsledku rozšiřujícího se televizního vysílání. Zpravodajství z fotbalových zápasů doplnila v průběhu 20. století ve Velké Británii další témata: osobnosti, přestupy či taktika (Tunstall, 1971: 88 in Boyle, 2006: 41). Texty z utkání postupně obohatily ohlasy hráčů a trenérů, aby reportéři čtenářům nabídli zase o něco víc, než jim během přenosu ukázaly televizní kamery (Boyle, 2006: 42). Seymour-Ure (1996: 168) na základě výsledků výzkumů z roku 1974 přiznává, že se obecně změnil způsob, jak tištěné noviny využívat, že se jejich obsah zejména televiznímu vysílání přizpůsoboval (včetně publikování programu), ale obecně viděl tisk více jako doplněk než přímou konkurenci. Ta v digitální éře sílí.

Billings, Butterworth a Turman (2015: 48–9) sice stále považují tradiční média za „*hlavní proud*“ sportovního obsahu, argumentují ovšem zejména televizním vysíláním a vysokými statistikami sledovanosti Super Bowlu nebo olympijských her. V případě tištěných médií, zejména novin nebo magazinů, přiznávají, že za posledních deset až patnáct let se výrazně proměnily stejně jako náplň práce sportovního reportéra. Potvrzují, že zápasová shrnutí jsou mnohem dostupnější a rychleji k dispozici než dřív, že fanoušek může mnohem snáz čerpat aktuální informace o oblíbeném klubu či sportovci přímo prostřednictvím sociálních sítí. A proto (2015: 50) konstatují: „*Některé prominentní tituly, jako například The Washington Times, vynechaly sportovní rubriku úplně, další ji jen zmenšily, protože vypustily výsledkový servis a statistiky, tedy obsah, v nichž je internetové zpravodajství pohotovější, podrobnější a dostupnější.*“ Popisují tak pokles zpravodajství ve prospěch hodnotících komentářů a dalších publicistických formátů.

Také Andrews (2011: 4–6), podle něhož sice „*digitální věk zasáhl nejtvrději právě tištěné noviny*“, připouští, že tisk může být v některých ohledech silným médiem. A pokud na internetu – i s ohledem na strategii „web first“, tedy prioritního publikování v on-line médiu dříve než v tištěné verzi, jak ji popisuje například English (2011: 147) – vítězí rychlost či interaktivita, noviny mohou být místem pro komentáře nebo podrobnější analýzy. „*Print a on-line jsou dva odlišné produkty*“, cituje Andrews (2011: 5, 6) editora ze skotského titulu The Scotsman. Přitom historicky bylo právě zpravodajství charakteristickým rysem deníků, podle McQuaila (1999: 229) „*činitelem odlišujícím noviny od jiných tištěných médií*“.

METODIKA

Výzkum analyzoval čtyři české tituly MF DNES, Právo, Lidové noviny a Hospodářské noviny a porovnával jejich sportovní rubriky v roce 2001 a v roce 2015. Výchozím krokem zkoumání byl kvantitativní profil vzorku následovaný kvalitativní obsahovou analýzou.

Vymezené období není jen symbolicky začátkem 21. století, ale zahrnuje klíčové události. České tištěné deníky, stejně jako další tituly v euroamerickém civilizačním prostoru, se potýkají s citelným poklesem nákladu¹. Proti tomu stoupá počet uživatelů internetu, v Česku to byly v roce 2015 přibližně tři čtvrtiny populace². Situaci denního tisku ovlivňují i další výše uvedené faktory. Pro podobu sportovní žurnalistiky je zásadní rozvoj sportovního obsahu na internetu či vznik specializovaných televizních programů. Přibývá tak zdrojů³, z nichž může sportovní fanoušek získávat informace o aktuálním dění. Televizní či rozhlasové přímé přenosy ze zápasů a závodů sice existovaly i dřív, ovšem jejich nabídka se znásobila⁴, včetně internetového vysílání. Nemusí je přinášet pouze zavedená média⁵, ale přímé přenosy nabízejí i stránky sázkových kanceláří⁶.

¹ V roce 2001 podle průměru měsíčních dat evidovala MF DNES prodaný náklad 340 tisíc výtisků, za rok 2015 o více než polovinu méně, přibližně 150 tisíc. Právo v uvedeném období kleslo z 213 tisíc prodaného nákladu k 90 tisícům, Lidové noviny ztratily ze 105 tisíc také více než polovinu a uvádí se přibližně 40 tisíc. Hospodářské noviny zaznamenaly propad ze 75 tisíc na 33 tisíc. Údaje vycházejí z oficiálních dat uveřejněných na stránce Kanceláře pro ověřování nákladu tisku ABC ČR. [online]. [cit. 2017-01-07].

Dostupné z <https://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk/>

² Data se týkají věkové skupiny starších 10 let, ve věkové skupině 10 až 24 let je to dokonce 96 procent. Naopak s přibývajícím věkem procento uživatelů internetu klesá. U starších 55 let to není ani polovina, v populaci starší 65 let není uživatelů ani třetina.

KOLÁŘ, Petr. Trendy v návštěvnosti internetu, ročenka 2015. *Netmonitor*. 30. 3. 2016. [online]. [cit. 2017-01-07]. Dostupné z <http://www.netmonitor.cz/sites/default/files/prilohy/IAC%202016%20-%20NetMonitor%20ro%C4%8Denka%202015.pdf>, dále též MALEČKOVÁ, Romana. Češi a internet. *Český statistický úřad*. Prezentace na tiskové konferenci 26. 11. 2015. [online]. [cit. 2017-01-07].

Dostupné z <https://www.czso.cz/documents/10180/36408914/csuTkinternetprezentace.pdf>

³ Zejména specializované sportovní stránky nebo sportovní rubriky zpravodajských webů: například Sport.cz, iDNES.cz, BLESK.cz, Aktuálně.cz, Lidovky.cz, Onlajny.com, Livesport.cz.

⁴ Televizní divák může sledovat sportovní pořady s českým komentářem na veřejnoprávním programu ČT Sport (pod názvem ČT 4 Sport vznikl v roce 2006), dále na komerčních stanicích Nova Sport 1 a Nova Sport 2, Sport 1 a Sport 2 nebo Sport 5 či na Eurosportu. Sport také nabízejí provozovatelé O₂ a Digi. O₂ TV nechává na divákovi, aby si vybral, jaký zápas bude sledovat, případně i z pohledu které kamery chce zápas sledovat.

⁵ V roce 2007 vysílal iDNES.cz první živý videopřenos z první fotbalové ligy určený jen pro internet, iSport.cz dnes vlastní práva na všechny duely. Už standardním servisem na sportovních serverech se staly textové on-line reportáže. Na internetu nebo přes mobilní aplikaci iRadio zprostředkovává vybraná klání Český rozhlas.

⁶ Živé přenosy lze sledovat rovněž na TV Tipsport.

A nejde jen o zápasy, jakékoli aktuální informace o daném sportovci, jeho klubu, zranění nebo přestupu mohou on-line média zprostředkovat rychleji než tisk, navíc díky sociálním médiím je svým fanouškům mohou sdělit a často i sdělují sportovci přímo.

Zjištění z let 2001 a 2015 se opírají o výzkum zaměřený výhradně na pondělní celostátní⁷ vydání⁸. Právě ta totiž obvykle rekapitulovala četné a rozmanité víkendové dění a zde lze handicap tištěných novin proti rychlejší konkurenci považovat za největší a možnou proměnu pozorovat nejlépe. Zkoumané deníky splňují následující kritéria: jsou to placené celostátní tituly se zpravodajským zaměřením a kontinuitou mezi zkoumanými roky. Platila by i u bulvárního Blesku, jeho pojetí sportu je však z povahy titulu odlišné. Obdobně není možné porovnávat rubriky novin se sportovně profilovaným titulem, deníkem Sport. Regionální Deník se do jednotné podoby konsolidoval až po roce 2001, stejně jako vznikl další bulvární titul Aha! Haló noviny neneviduje Kancelář pro ověřování nákladu tisku ABC.

U každého titulu se zjišťoval nejprve rozsah sportovní rubriky i počet stran celého titulu, aby byl případně patrný poměr sportu vůči dalšímu obsahu. Ve vybraných obdobích se dále analyzoval například počet publikovaných textů nebo záběr různých sportů a událostí. Výzkum se také zaměřoval na pokrytí a zpracování vybraných zápasů a závodů: například servisu z první fotbalové ligy a hokejové extraligy. Naopak záměrně opomíjel mimořádné události, jako je například mistrovství světa v hokeji, kdy význam akce mohl změnit obvyklou rutinu, nebo letní měsíce, kdy se rozsah novin cíleně zmenšoval. Výše uvedený postup by měl odpovědět na následující otázku: Jak se změnil rozsah sportovních rubrik v tištěných denících, zpracování konkrétních událostí a prostor pro výsledkový servis?

VÝSLEDKY

Minus patnáct stran a minus dvě redakce

Před šestnácti lety by pondělní sportovní rubriky vybraných titulů vydaly dohromady svým rozsahem na solidní vydání novin. Ač se přesný počet stran v průběhu hlavní sportovní sezony lehce měnil, například podle umístění inzerce, televizního programu či dalšího obsahu, součet sportovních stran zmíněných čtyř listů pravidelně osciloval kolem třiceti⁹. A v případě MF DNES rozšiřovaly sportovní nabídku ještě další informace na dvou stranách v regionálních přílohách.

MF DNES v původní struktuře vkládaných příloh věnovala celostátnímu sportu prostor dvanácti či šestnácti stran, označovaných římskými číslicemi, ale skutečný rozsah vždy klesal zejména kvůli inzerci, v případě šestnácti stran třeba o šest, o sedm. Po změně struktury a přechodu na členění do tematicky sešitů řazených za sebou připadl sportu vlastní s dvanácti stranami. Stejný rozsah měly od podzimu 2001 i Sportovní noviny v Lidových novinách, v obou případech z prostoru pro sport ubírala inzerce nebo televizní program. Na šesti stranách vycházel v Právu Sport Extra. V průběhu roku se jeho první strana nebo dvě přesouvaly dopředu do poloviny sešitu

⁷ Výzkum se nezaměřoval na regionální přílohy, ale výhradně celostátní vydání dostupná ve všech krajích.

⁸ Ve výjimečných případech se zkoumala i úterní vydání, a to tehdy, když na pondělí připadl státní svátek.

⁹ Uváděná čísla o počtu stran vycházejí ze skutečných zjištění, ale nelze je považovat za bezvýhradně přesná. Problematické jsou zejména situace, kdy do obsahu zasahovala v určité míře například inzerce. Za sportovní stranu se považovala jakákoli obsahující alespoň nějaké sportovní informace. Údaje tak mají spíše orientační charakter, přesto dostatečně ilustrují sledovanou proměnu.

před některé další rubriky, například před zahraniční, kulturní nebo před regionální přílohu¹⁰. Hospodářské noviny vyhradily sportu v pondělním vydání tři strany.

Jenže po čtrnácti letech zůstala čtenářům z původně bohaté pondělní sportovní nabídky jen polovina tehdejšího obsahu. A to přesto, že Právo rozšířilo deník z dvaceti stran na čtyřiaadvacet a jednu přidalo i sportu – ten tak v roce 2015 vycházel na sedmi stranách. Hospodářské noviny totiž naposledy vydaly sport v obvyklé podobě v květnu 2014 a vlastní sportovní redakci už ani nemají. Na tuto tematiku však jejich vydavatel úplně nerezignoval: každé pondělí komentuje dění Luděk Mádl, šéfreportér Aktuálně.cz¹¹. Sport ve sledovaném roce 2015 prostupoval i v jiné dny také dalšími rubrikami, což dokládá například zpráva o konci fotbalových šéfů Seppa Blattera a Michela Platiniho¹², téma o ragby¹³ nebo přehled financování sportu¹⁴. Už nikdy však Hospodářské noviny neuveřejňovaly prosté zpravodajství z utkání a výsledkový servis, přitom původní tři strany byly často rozdrobené hned do několika příspěvků včetně statistik. Publicistika, zejména komentáře, původní podobu zcela nahradily.

Zásadně se redukoval sport v MF DNES a Lidových novinách, což souviselo se zúžením celých titulů. První jmenovaný při předloňském rozsahu dvaadvaceti či čtyřiaadvaceti stran věnoval sportu obvykle čtyři až pět stran, což je proporcčně podobné jako na začátku století, ale reálně o polovinu méně. Lidové noviny měly v roce 2015 v pondělí dvě strany sportu z dvaceti celkových, tedy už jen desetinu. Pro oba tituly navíc od roku 2012 připravuje obsah jedna společná centrální redakce.

Je zřejmé, že tak citelný úbytek prostoru musel konkrétní podobu sportovních rubrik poznamenat. Například na podzim 2001 vyhradila MF DNES aktuálnímu kolu fotbalové ligy plné dvě strany. Průběh každého odehraného zápasu nebo jeho stěžejní okamžiky vystihl krátký text a často doplnil rozhovor nebo příběh. Deník čtenářům předkládal kromě tabulky s pořadím i takzvanou křížovou, jež kromě všech známých výsledků avizuje i termíny všech zbývajících utkání, nebo přehled nejlepších střelců. Statistiky včetně sestav a krátký souhrn zápasů představovaly standardní servis i u hokejové extraligy. Bohatý výsledkový přehled obsahoval u předních evropských fotbalových soutěží – anglické, německé či španělské ligy – nebo zámořské NHL výsledky duelů a kompletní tabulky, neopomíjel ani nižší domácí fotbalové soutěže. Díky velkému prostoru se publikovaly také články z míčových sportů včetně tabulek, zimních sportů nebo motorismu¹⁵.

Sestavy u první fotbalové ligy zůstaly i po letech, ale referát ke každému zápasu se postupně zkracoval, až zmizel úplně. Hlavní text se většinou zaměřuje na jedno konkrétní téma, třeba i jen na jeden klub nebo atraktivní souboj, detailnější popis zápasů pomíjí. Příkladem může být rozbor

¹⁰ *Právo*. Praha: Borgis, 8. 10. 2001, roč. 11, č. 234, s. 1–20. První stranu celých novin otevíral výrazný titulek Den odplaty nadešel. Text informoval o akci amerických a britských letadel v Afghánistánu. Události se věnovaly čtyři příspěvky na titulní straně, další pokračovaly na stranách 12, 13, 14. Předchozí dvě patřily právě Sportu Extra. Po zahraničí ještě následovala kultura a regionální zpravodajství, strany 17 až 20 zase plnil sport.

¹¹ Aktuálně.cz patří pod vydavatelství Economia stejně jako Hospodářské noviny. Ani web iHNed.cz dnes už sportovní rubriku nemá.

¹² MÁDL, Luděk. Světový fotbal sesadil své šéfy Blattera a Platiniho. *Hospodářské noviny*. Praha: Economia, 9. 10. 2015, roč. 59, č. 196, s. 6.

¹³ ŠENK, Michal. Ragbyový boom. *Hospodářské noviny*. Praha: Economia, 2. 11. 2015, roč. 59, č. 211, s. 2.

¹⁴ MÁDL, Luděk. Jak se rozdělí peníze na sport. *Hospodářské noviny*. Praha: Economia, 9. 12. 2015, roč. 59, č. 237, s. 10–11.

¹⁵ *MF DNES*. Praha: Mafra, 26. 11. 2001, roč. 12, č. 275, s. C1–C11. Obsah: Str. 1: běžci na lyžích Kateřina Neumannová a Lukáš Bauer, 2x Britská rallye a zmínka o sjezdáři Hermannu Maierovi. Str. 2+3+4+5: fotbalové soutěže, příběh paralympionika roku Romana Musila. Str. 6: hokejová extraliga. Str. 7: 3x lyžování. Str. 8: 3× míčové sporty. Str. 9: 3× motorismus + atletika. Str. 10: NHL. Str. 11: rozhovor. Str. 12: TV program a inzerce.

sporných situací a verdiktů rozhodčího v utkání Dukla – Plzeň¹⁶, téma o nejlepších střelcích¹⁷ či analýza výkonů úřadujícího fotbalového mistra z Plzně¹⁸. U hokejové extraligy během dlouhé základní části často ucelený text už ani není, v daném roce ho suplovaly vyzdvihnuté pozitivní a negativní události kola¹⁹. NHL námětem zůstala, ale vždy na příběhu konkrétního hráče²⁰ nebo na vhodném aktuálním tématu či rozhovoru. Naopak tabulky konferencí zmizely, ani plné pořadí zahraničních fotbalových soutěží nebo i nižších domácích se v roce 2015 téměř neobjevovalo. Na domácí basketbal nebo další míčové sporty se v celostátním vydání taktéž nedostalo téměř vůbec.

Pro Lidové noviny byla situace kritičtější, jejich prostor se zmenšil ještě víc. Přitom ve Sportovních novinách v roce 2001 často kombinovaly aktuální zpravodajství a četné výsledky s velkými, i vícestránkovými, tématy: například k začátku nové sezony NHL²¹ nebo o fotbalových rivalích Spartě a Slavii²². Rozsáhlý blok uzavíraly výroky uplynulého týdne, autorská poznámka redaktora i komentář sportovce, současného či bývalého. O to kontrastněji působí pondělní vydání z roku 2015 na dvou stranách²³.

Místo zpravodajství například rozhovory

Zatímco MF DNES a Lidové noviny se musely vyrovnávat s úbytkem prostoru a určitý zásah do nabídky obsahu byl nevyhnutelný, Právo naopak pondělní sport rozšířilo. I v tomto případě se však projevuje odklon od původní stylu. V roce 2001 mapovaly hokejovou extraligu krátké zpravodajské texty ze všech utkání s reakcemi trenérů a údaji o střelcích gólů. V roce 2015 přibýly sestavy týmů, ale poslední straně dominují texty, které už reagují na odehrané duely a v nichž převládají citace aktérů²⁴, nebo přímo rozhovory. Například s Petrem Tenkrát²⁵ či Rostislavem Oleszem²⁶. Stejným žánrem zprostředkovalo Právo mimo jiné i informaci, kdy se kajakář Jiří Prskavec stal mistrem světa²⁷.

¹⁶ ČERMÁK, David – TRUSINA, Radim. Dukla zuří. Kolikrát Plzeň (ne)měla kopat penaltu? *MF DNES*. Praha: Mafra, 16. 3. 2015, roč. 26, č. 63, s. B8.

¹⁷ TRUSINA, Radim – ČERMÁK, David – ŠEDIVÝ, Petr. Ligou zněl střelecký rock'n'roll, stále se hledá kanonýr č. 1. *MF DNES*. Praha: Mafra, 25. 5. 2015, roč. 26, č. 120, s. B8.

¹⁸ PALÍČKA, Jan. Dva týdny, které otřásl fotbalovým mistrem. *MF DNES*. Praha: Mafra, 31. 8. 2015, roč. 26, č. 203, s. 20.

¹⁹ Hokejová Tipsport extraliga, 22. kolo. *MF DNES*. Praha: Mafra, 23. 11. 2015, roč. 26, č. 272, s. 21.

²⁰ KNAP, Karel. Nezvedený občan Kane. Z prašivce je záchránce. *MF DNES*. Praha: Mafra, 30. 11. 2015, roč. 26, č. 278, s. 20.

²¹ *Lidové noviny*. Praha: Mafra, 1. 10. 2001, roč. 14., č. 228, s. 22–24.

²² *Lidové noviny*. Praha: Mafra, 22. 10. 2001, roč. 14., č. 246, s. 26–27.

²³ *Lidové noviny*. Praha: Mafra, 30. 11. 2015, roč. 28, č. 278, s. 17–18. Obsah: Str. 17: Text o boxu, o fotbalové lize se statistikami, fotografie k Davis Cupu. Str. 18: poznámka k hokejové extralize, text s výsledky k biatlonu, 3× krátká zpráva o slalomáři Šárce Strachové, o fotbalové Anglii a keňských funkcionářích. Hokejovou ligu zastupují statistiky se střelci gólů a tabulka, z dalších výsledků se uvádí NHL a čelní místa ze závodu a pořadí F1.

²⁴ BURKERT, Marek – TOMAŠKOVIČ, Jiří. Sparta se probrala, ale k finále míří Trinec. *Praha: Borgis*, 30. 3. 2015, roč. 25., č. 75, s. 21.

²⁵ FOLK, Čestmír. Věk neřeším. Mám co nabídnout. *Právo*. Praha: Borgis, 29. 9. 2015, roč. 25, č. 227, s. 24.

²⁶ TOMAŠKOVIČ, Jiří. Na mém věku trenérovi nezáleží. *Právo*. Praha: Borgis, 26. 10. 2015, roč. 25, č. 250, s. 24.

²⁷ OSOBA, Michal. Snad tentokrát půjde i táta do hospody. *Právo*. Praha: Borgis, 21. 9. 2015, roč. 25, č. 221, s. 17.

Na rozhovorech a dalších ohlasech postavilo Právo informace o fotbalovém derby Slavia – Sparta na podzim roku 2015²⁸. Po sledovaném zápase připravilo hned čtyři texty: o střelci rozhodujícího gólu slávistovi Jaromíru Zmrhalovi²⁹, o jeho trenérovi Dušanu Uhrinovi³⁰, o fanoušcích Sparty³¹ a rozhovor s jejím brankářem Davidem Bičíkem³². Tradiční popis utkání chyběl.

Když o stejném duelu referovalo o čtrnáct let dřív, publikovalo tři texty včetně tehdy obvyklého zpravodajství, které zachycovalo průběh zápasu chronologicky: „(...) *V poměrně vyrovnaném prvním poločase obě mužstva pozorně a dobře bránila, po ztrátě míče se hned stahovala na vlastní polovinu, takže brankové příležitosti se rodily jen obtížně. Slávisté se do zápasu s favorizovanou a rozjetou Spartou pustili nebojácně, snažili se útočit, ale chybělo jim přesnější zakončení. Útoky Sparty byly nebezpečnější, ale ani Letenští nebyli střelecky úspěšní. (...) Po přestávce Slavia (bez zraněných Kuky či L. Doška) už nebyla směrem dopředu nebezpečná, nepřesnými přihrávkami ztrácela míče a tlak Sparty postupně narůstal. (...) Bylo jen spravedlivé, že se urostlý středopolař Sparty gólem podepsal pod vítězství svého týmu. Jeho hlavičku po rohovém kopu Václavík jen vyrazil, ale Dostálkem nepokrytý Jarošík poslal míč pohotově do sítě. (...)*“³³

Proměna je patrná rovněž na straně věnované zahraničnímu fotbalu. Pevná struktura čítala nejprve informace o vývoji ve vybraných soutěžích, výsledky, tabulky a až po nich následovaly zprávy o českých hráčích či rozhovor³⁴. Ten byl naopak v roce 2015 opakovaně hlavním, otevíracím textem³⁵. Tabulky evropských lig se ovšem zachovaly a dostaly na straně nové pevné místo.

Zpravodajství se v Právu redukovalo i v případě dalších sportů. V roce 2001 měly v tomto deníku basketbal, házená či volejbal během sezony v pondělním vydání po jednom textu k mužské i ženské soutěži, byť byl někdy opravdu velmi stručný, někdy však obsahoval kromě krátkého popisu utkání také reakce trenérů³⁶. Jedna strana nabízela třeba i přes deset příspěvků z různých sportů, i dalších mimo tyto míčové. O čtrnáct let později zůstaly v případě basketbalu, házené a volejbalu pouze výsledky, statistiky a tabulky. Mají ustálené grafické zpracování, ale doprovodný text k zápasům nebo k posunům v tabulce chybí³⁷.

ZÁVĚR

Z výsledků srovnání sportovních rubrik v pondělních vydáních vybraných deníků v letech 2001 a 2015 je zřejmá redukce sportovního obsahu, úbytek výsledkového aparátu či posun od zpravodajství zachycujícího popis události k publicistice (v případě Hospodářských novin, Lidových novin a MF DNES). Poslední uvedený trend je patrný také v případě, kdy se rozsah sportu rozšířil (v případě deníku Právo). V dané situaci to vyznívá jako logický krok, aby i deníky vycházející se zpožděním nabídky nový obsah, zvláště když jsou placené. Zmíněný trend lze jistě podpořit tezí,

²⁸ V obou srovnávaných případech vycházelo Právo dva dny po utkání. V roce 2001 se hrálo v sobotu 13. října, noviny vycházely v pondělí. V roce 2015 v neděli 27. září, ale kvůli státnímu svátku vyšel deník až v úterý.

²⁹ NEUMANN, Robert. Jako specialista na velké zápasy se necítím. *Právo*. Praha: Borgis. 29. 9. 2015, roč. 25, č. 227, s. 23.

³⁰ FELT, Karel. Uhrin uspěl v derby hned napoprvé. *Právo*. Praha: Borgis. 29. 9. 2015, roč. 25, č. 227, s. 23.

³¹ (kft). Fanoušci Sparty pomohli Slavii. *Právo*. Praha: Borgis. 29. 9. 2015, roč. 25, č. 227, s. 23.

³² FELT, Karel. Gól byl můj, míč jsem jen ztlumil. *Právo*. Praha: Borgis. 29. 9. 2015, roč. 25, č. 227, s. 23.

³³ (ban). Slavia Praha – Sparta Praha 0:1. *Právo*. Praha: Borgis. 15. 10. 2001, roč. 11, č. 240, s. 18.

³⁴ *Právo*. Praha: Borgis, 19. 2. 2001, roč. 11, č. 42, s. 19.

³⁵ NEUMANN, Robert. Nominací jsem trošku očekával. *Právo*. Praha: Borgis, 23. 3. 2015, roč. 25, č. 69, s. 21.

³⁶ (ČTK, AD, bir, eš). Sparta překvapivě prohrála v Ústí, v čele NBL jsou stále vysokoškoláci. *Právo*. Praha: Borgis. 5. 2. 2001, roč. 11, č. 30, s. 16.

³⁷ Domácí ligové soutěže. *Právo*. Praha: Borgis. 2. 2. 2015, roč. 25, č. 27, s. 21.

že fanoušci, potažmo čtenáři, po událostmi nabitým víkendu často znají výsledky z internetu či vysílacích médií a nepotřebují jejich rekapitulaci. Možná to ale neplatí pro všechny. Jak bylo dříve uvedeno, ve věkové skupině nad 65 let není ani třetina uživatelů internetu. A demografické struktury českých deníků potvrzovaly u zpravodajských i bulvárních deníků pokles podílu mladších čtenářů z věkové skupiny 12 až 29 let a propočetní nárůst čtenářů ve věku 60 až 79 let³⁸. Odpověď by mohl přinést rozsáhlý auditoriální výzkum.

Literatura

- ANDREWS, J. (2011). *Tackling the Digital Future of Sports Journalism: A look at Sport Journalism in the United Kingdom and United States*. (A report of the Robert Bell Travelling Scholarship). [online]. [cit. 2016-12-27]. dostupné na www.arts.canterbury.ac.nz.
- BILLINGS, A. C., BUTTERWORTH M. L., TURMAN, P. D. (2015). *Communication and sport: surveying the field*. Thousand Oaks, Calif.: Sage.
- BOYLE, R. (2006). *Sports journalism: context and issues*. London: Sage.
- ENGLISH, P. (2011). On-line versus print: A comparative analysis of web-first sports coverage in Australia and the United Kingdom. In *Media International Australia*, 140, 147–156.
- JAKUBOWICZ, K. (2013). *Nová ekologie médií*. Zlín: Nakladatelství VerBuM.
- JENKINS, H. (2006). *Convergence culture: where old and new media collide*. New York: New York University Press.
- KETTERER, S., MCGUIRE, J. & MURRAY, R. (2014) Contrasting Desired Sports Journalism Skills in a Convergent Media Environment. In *Communication & Sport*, 2(3), 282–298.
- LAUCELLA, C. P. (2014). The evolution from print to online platforms for sports journalism. In *Routledge handbook of sport and new media*. Routledge, 89–100.
- MCQUAIL, D. (1999). *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál.
- PEDERSEN, M. P. (2014). The changing role of sports media producers in *Routledge handbook of sport and new media*. Routledge, 101–110.
- REAL, M. (2006) Sports Online: The Newest Player in Mediasport. In *Handbook of Sports and Media*. Routledge, 171–184.
- SEKOT, A. (2006). *Sociologie sportu*. Brno: Masarykova univerzita.
- SEYMOUR-URE, C. (1996). *The British Press and Broadcasting since 1945*. Oxford: Blackwell Publishers Ltd.
- SHERWOOD, M. & NICHOLSON, M. (2012). Web 2.0 platforms and the work of newspaper sport journalists. In *Journalism*, 14(7), 942 – 959.
- TONEY, J. (2013). *Sport Journalism The inside track*. London: Bloomsbury Publishing.

Další zdroje

- Český statistický úřad (www.czso.cz)
 Kancelář pro ověřování nákladu tisku ABC ČR (www.abccr.cz)
 MediaGuru (www.mediaguru.cz)
 Netmonitor (netmonitor.cz)

Zkoumané tituly

- Hospodářské noviny
 Lidové noviny
 MF DNES
 Právo

Kontakt na autora:

trunecka.ondrej@gmail.com. Autor vede od roku 2008 sportovní redakci iDNES.cz, od roku 2012 společnou sportovní redakci iDNES.cz, MF DNES a Lidových novin.

³⁸ Zatímco v roce 2008 u zpravodajských deníků představovali čtenáři z věkové skupiny 12 až 29 let 19 procent publika, o tři roky později už to bylo jen 13 procent. Naopak podíl čtenářů ze skupiny 60 až 79 let se v období zvýšil z 23 procent na 28. Zdroj dat: Media projekt, citováno z www.mediaguru.cz. RUSÝ, Pavel. Čtyřletá analýza: mladší čtenáři novin ubývají. *Mediaguru*. 9. 8. 2011. [online]. [cit. 2017-01-07]. Dostupné z <https://www.mediaguru.cz/2011/08/ctyrleta-analyza-mladsi-ctenari-novin-ubyvaji/>